
PLAN ODNOWY SOŁECTWA Derc

Gmina Jeziorany
Powiat Olsztyński
Województwo Warmińsko - Mazurskie

Mała Strategia Wiejska w ramach programu LEADER+

Projekt jest finansowany z Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006” w zakresie działania „Pilotażowy Program LEADER+, Schemat II”, pn. „Realizacja Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich”

Derc
Grudzień 2007

Spis treści:

I.	Wstęp.....	.....
II.	Informacje ogólne o Gminie Jeziorany	.....
	1. Charakterystyka sołectwa Derc	.....
	1.1. Rys historyczny	.....
	1.2. Atrakcje Derca	.....
	1.3. Położenie	.....
	1.4. Powierzchnia	.....
	1.5. Klimat	.....
	1.6. Geomorfologia i budowa geologiczna	.....
	1.7. Gleby	.....
	1.8. Lasy	.....
	1.9. Wody powierzchniowe	.....
	2. Sfera społeczna	.....
	2.1. Ludność	.....
	2.2. Instytucje	.....
	2.3. Działalność kulturalna i sportowa	.....
	2.4. Bezpieczeństwo publiczne	.....
	3. Infrastruktura techniczna	.....
	3.1. Zaopatrzenie w wodę	.....
	3.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	.....
	3.3. Gospodarka odpadami	.....
	3.4. Energetyka	.....
	3.5. Telekomunikacja	.....
	3.6. Komunikacja	.....
	3.7. Sfera gospodarcza	.....
	3.8. Rolnictwo	.....
III.	Analiza SWOT wsi i sołectwa	.....
IV.	Wizja rozwoju sołectwa Derc	.....

**Mottem mieszkańców Derca jest gdzieś zasłyszane hasło
„Nigdy nie wygrasz, jeśli nie rozpoczniesz gry”**

I Wstęp

- Sołectwo Derc jest jednym z mniejszych sołectw gminy Jeziorany, liczące około 207 mieszkańców. Położone jest przy trasie Jeziorany – Olsztyn, w odległości 8 km od Jezioran.
- Położenie wsi w atrakcyjnej okolicy – cisza, spokój i piękna zieleń otaczająca całe sołectwo.
- Mieszkańcy sołectwa chcą żyć w atrakcyjnej, ładnej i przyjaznej wsi. Poprawiając warunki swojego zamieszkania i rozwijając swoją wieś, chcą przy okazji zintegrować się wspólnie działając na jej rzecz.
- Trudno jest sfinansować wszystkie potrzebne mieszkańcom przedsięwzięcia, zatem jedną z dróg do poprawy jakości ich życia oraz tworzenia nowych źródeł utrzymania może być pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. W związku z czym *mieszkańcy opracowali plan odnowy sołectwa*.
- *Plan odnowy sołectwa* ma też pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz Derca. Plan jest dokumentem strategicznym, stworzonym przy znacznym udziale mieszkańców. Określa najważniejsze działania, które sami zainteresowani uznali za istotne dla swojej miejscowości, działania które pomogą im rozwinąć problemy, pokonać bariery i osiągnąć stawiane sobie przez nich cele. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Jeziorany. *Plan odnowy sołectwa* pozwolił także na uświadomienie sobie przez mieszkańców ich roli w tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia.
- *Plan odnowy sołectwa* powstał w wyniku dyskusji na zebraniach wiejskich, po konsultacji Rady Sołectkiej z mieszkańcami
- Plan odnowy wsi ma być między innymi załącznikiem do projektów zgłaszanych w celu uzyskania *pomocy finansowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*. Plan odnowy wsi Derc dotyczy kolejnego okresu programowania wymienionego wyżej. W okresie tym podejmowane będą określone – z uwagi na zaplanowane cele i priorytety rozwojowe – działania inwestycyjne, a także inne

o charakterze szkoleniowym czy rekreacyjno – wypoczynkowym (Np. imprezy). Podjęcie się realizacji danego zadania poprzedzone zostanie przygotowaniem niezbędnych opisów i uzasadnień realizacji zadania, opracowaniem zakresu rzeczowego, określeniem kosztów i terminów realizacji. Tak przygotowane i określone zadania będą przyjmowane przez zebrania wiejskie i będą stanowić kolejne załączniki do planu.

- Opracowany *Plan odnowy sołectwa Derc* wraz z opisem danego zadania, stanowić będzie nierozdzielny *załącznik składanego o dofinansowanie wniosku do różnych instytucji finansujących*.

II. Informacje ogólne o Gminie Jeziorany

Gmina Jeziorany położona jest w północno-wschodniej części kraju, w środkowej części Pojezierza Mazurskiego w dorzeczu Łyny, na szlaku Olsztyn – Lidzbark-Warmiński. Na obszarze gminy usytuowanych jest 8 jezior, z których wyjątkowo atrakcyjne jest jezioro Blanki oraz przylegające do granic gminy jezioro Luterskie. Miasto i okolice stanowią oazę na turystycznej mapie Polski. Szczególnie, że teren ten stanowi malowniczy krajobraz sfałdowanej przez ustępujący lodowiec ziemi, pełnej rozpadlin i wzgórz morenowych, dając panoramę pełną interesujących i zadziwiających widoków. Jak choćby ten z okolicy Radostowa, gdzie naturalne ukształtowanie terenu stworzyło niemal górską serpentynę szosy. Niebywałą atrakcją jest rezerwat unikatowego ptactwa wodnego w Ustniku oraz zespół trzystuletnich cisów o obwodzie ok. 1,2 m rosnących w okolicach Kikit.

Położony nad jeziorem Luterskim Ośrodek Wypoczynkowy ODKSW w Kikitach działa cały rok, dysponuje 262 miejscami w budynku całorocznym i w pawilonach letnich. Goście mogą skorzystać z bardzo dobrze zorganizowanej bazy sportowo – rekreacyjnej: kortu tenisowego, boisk do badmintonu, boisk do gry w siatkówkę, plaży, kąpieliska z pięknym mołem, przystani ze sprzętem wodnym, sauny, siłowni, rowerów turystycznych. Z myślą o dzieciach w Ośrodku wybudowano wspaniały plac zabaw z czarownym zamkiem pośrodku. Ponadto bogactwo ryb w jeziorze stwarza istny raj dla wędkarzy.

Miłośników zabytków zachęcamy do zwiedzania pięknych kościołów. Szczególnie polecamy kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Tłokowie z XIV wieku o charakterze gotyckim, orientowanym, murowanym z cegły, salowy z zakrystią od północy i kruchtą od południa. Ołtarz główny, barokowy, wyłożony pochodzi z XVII w. posiadający bogatą dekorację akantową.

Na uwagę zasługuje również kościół św. Bartłomieja w Jezioranach wzniesiony w 1345 roku o halowej budowlu, pięcioprzęsłowej z piętrową zakrystią. Wnętrze kościoła stanowi trójnawowa hala z późnogotyckim, bogatym sklepieniem gwiazdzystym. Kościół między innymi wyposażony jest w niegdyś bogato zdobione płaskorzeźbami i rzeźbami organy pochodzące z XVI – XVII wieku.

1. Charakterystyka wsi i sołectwa Derc

1.1. Rys historyczny

Derc- wieś położona na Warmii, 8 kilometrów na południowy – zachód od Jezioran. Powstała w 1376 roku na dawnych ziemiach pruskich na mocy Przywileju Lokacyjnego ustanowionego przez biskupa Sorbona w Lidzbarku Warmińskim. Powtórne założenie wsi (po spaleniu poprzedniej) nastąpiło w 1533 roku. Natomiast 12 lipca 1560 roku wystawiono Przywilej na kolejne lokowanie wsi i wtedy to przyznano Dercowi 44 włóki ziemi (450 ha).

Historia Derca ściśle odzwierciedla losy Warmii. Wszystkie wojny, które przetoczyły się przez tę krainę dotknęły również tą wieś. Straszny konsekwencjami przemarszu wojsk (szwedzkich, polskich, saskich, francuskich, rosyjskich i niemieckich) zawsze były rabunki, kontrybucje, pożary, epidemie. Pewien historyk na wspomnienie nazwy wsi powiedział: „*Derc, cóż tam było – same klęski i zarazy*”.

W latach 1466-1772 Warmia należała do Polski. Po I rozbiorze Polski ziemie te zajęły Prusy, a księstwo warmińskie przestało istnieć. Warmia stała się częścią państwa polskiego po 1945 roku. Dramat II wojny światowej i związana z tym przymusowa wędrówka ludów sprawiły, iż prawie wszyscy rdzenni mieszkańcy Derca wyjechali do Niemiec. Obecni mieszkańcy to przybysze z różnych stron i Derc stał się naszą małą ojczyzną, naszym miejscem na Ziemi.

Ciekawostka: w pewnym momencie dziejów Derc miał 9 sołtysów!

1.2. Atrakcje Derca:

1. Ścieżka dydaktyczna
2. Leśny staw z żerzeniami bobrów „Dzięciołka” (w kierunku na Studnicę)
3. Stajnia „Elf” u Pana Waldemara Gajewskiego
4. Wiejska galeria rzeźby ludowej u Państwa Ewy i Tadeusza Maculewiczów; w miesiącach VII-VIII czynna stodoła artystyczna; możliwość wypicia kawy, herbaty i zjedzenia domowego ciasta
5. Pole namiotowe u Państwa Jerzego i Barbary Burakowskich i możliwość zakupu koziego mleka, twarogu, jaj, róż i traw ozdobnych
6. Pole namiotowe u Pana Ireneusza Kamińskiego i możliwość zakupu produktów z gospodarstwa ekologicznego

1.3. Położenie:

Miejscowość Derc położona jest na południowy – zachód od Jezioran, w odległości 8 km. Sąsiaduje z sołectwem Krokowo, Studzianka, Studnica i Lekity. W dawniejszych czasach miejscowość ta nazywała się Dertz lub Derz.

1.4. Powierzchnia: Sołectwo Derc zajmuje powierzchnię 932,2859 ha

1.5. Klimat

Klimat gminy Jeziorany, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Związane jest to z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza. Fluktuacje stanów pogody są nawet większe niż w pozostałych nizinnych regionach kraju, co związane jest z różnorodnością fizjograficzną podłoża: urozmaiconą rzeźbą, występowaniem kompleksów leśnych, obszarów podmokłych oraz bogatej sieci wód powierzchniowych. Mazurska dzielnica klimatyczna – do której należy gmina Jeziorany – jest najchłodniejsza w nizinnej części Polski, a związane jest to głównie z chłodnymi zimami i wiosnami. Warunki te kształtują bardzo krótki okres wegetacyjny, który dla Biskupca i Lidzbarka Warmińskiego (najbliższych miejscowości z posterunkami meteorologicznymi) wynosi średnio tylko około 191- 192 dni. Jest to wartość podobna jak dla Zakopanego. Dla porównania dla Szczecina i Wrocławia wynosi ona około 230 dni.

Średnie roczne temperatury wynoszą około $+ 6,4^{\circ}\text{C}$ do $+ 6,6^{\circ}\text{C}$. Najzimniejszymi miesiącami są luty i styczeń. Średnie temperatury z wielolecia w tych miesiącach wynoszą od $- 4,1^{\circ}\text{C}$ do $- 4,5^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym jest lipiec. Średnie temperatury z wielolecia w tym miesiącu wynoszą od $16,7^{\circ}\text{C}$ do $17,1^{\circ}\text{C}$. Średnia liczba dni gorących (powyżej 25°C) wynosi 25 – 26.

Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 610 – 624 mm. Największe są latem (w lipcu około 86 – 89 mm), a najmniejsze wczesną wiosną (marzec 26 – 29 mm). Dni z opadem jest średnio około 161 – 163 w roku. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio około 104 - 114 dni w roku.

Przeważają wiatry z kierunków: południowo – zachodniego (19-20%). Znaczny jest też udział wiatrów z kierunku zachodniego, z którego to kierunku wiatry wieją z częstością 15-16%. Z pozostałych kierunków wiatry wieją średnio około 1,5 – 2 razy rzadziej. Przeważają wiatry słabe i o średniej prędkości. Wiatry silne i porywiste występują najczęściej jesienią i zimą.

Najwięcej dni pochmurnych występuje późną jesienią (w grudniu), a najmniej późnym latem (we wrześniu). Zachmurzenie generalnie jest większe

w okresie późnej jesieni i zimą, mniejsze w pozostałych porach roku. Na klimat lokalny ma wpływ rzeźba terenu.

Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią.

Topoklimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi. Cechą ujemną jest narażenie na działanie silnych wiatrów w kulminacjach pagórków.

Lokalne warunki klimatyczne sołectwa Derc, tak jak dla całej Gminy Jeziorany ukształtowały się w wyniku oddziaływania takich czynników jak rzeźba terenu, obecność zwartych kompleksów leśnych, zbiorników wodnych. Zróżnicowanie warunków termicznych i wilgotnościowych zaznacza się najwyraźniej między obszarami obniżen a wysoczyzną.

1.6. Geomorfologia i budowa geologiczna

Pod względem fizjograficznym sołectwo Derc, jak i gmina Jeziorany należy do Pojezierza Olsztyńskiego.

Gmina Jeziorany leży w strefie zasięgu lądolodu zlodowacenia północnopolskiego – jego fazy pomorskiej. Znajduje do odzwierciedlenie w zróżnicowaniu i świeżości form rzeźb terenu. Teren gminy charakteryzuje się krajobrazem młodoglacjalnym, pojeziernym – z licznymi jeziorami. W obszarze Gminy dominującą pozycję zajmuje wysoczyzna morenowa, głównie moreny dennej o rzeźbie falistej do pagórkowatej, zbudowana głównie z gliny zwałowej.

1.7. Gleby

Warunki glebowe dla produkcji rolnej są generalnie korzystne. Wskaźnik bonitacji jakości rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Jeziorany, jak i również w sołectwie Derc jest bardzo wysoki, wyższy od średniej w województwie warmińsko – mazurskim. Także ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest bardzo wysoki.

Pod względem typologicznym obszar jest jednorodny. Występują gleby brunatne właściwe. Na obszarze gminy wśród gruntów ornych przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej, zajmując połowę ich powierzchni. Około 43 % powierzchni gruntów ornych zajmują gleby klasy III (głównie klasy IIIb), które dominują w części środkowej gminy. Mały – kilkuprocentowy udział mają gleby lekkie, piaszczyste.

Gleby zwięzłe IIIa i IIIb należą do gruntów ornych dobrych i średnio dobrych i są objęte ochroną prawną. Na terenie gminy należą głównie do kompleksu pszennego dobrego. Są to gleby o dobrze wykształconym poziomie orno - próchnicznym, dobrej strukturalności, zasobne w składniki pokarmowe. Posiadają właściwe stosunki wodne i korzystne położenie w terenie. Wśród gleb

zwięzłych o składzie gatunkowym glin lekkich całkowitych występują gleby wadliwe, położone niekorzystnie w terenie. Zajmują one zbocza i szczyty wzniesień. Narazone są na szybki spływ wód powierzchniowych i erozję. Niedobory wilgoci występują głównie w okresie wegetacyjnym. Wydajność tych gleb uzależniona jest od warunków pogodowych. Szczególnie w latach suchych wykazują dużą obniżkę plonów.

Gleby klas IVa i IVb należą do gruntów ornych średniej jakości, są lżejsze i mniej zróżnicowane pod względem gatunkowym. Wśród tej grupy gleb najlepsze to gleby o składzie granulometrycznym piasków gliniastych mocnych zalegających na głębokości do 100 cm na glinie lekkiej. Są to gleby dość uniwersalne nadające się pod uprawę prawie wszystkich roślin.

Największe powierzchnie wśród tych gleb zajmują gleby wykształcone z piasków gliniastych lekkich podścielonych gliną lekką. Znaczny udział mają piaski gliniaste lekkie pościelone piaskiem słabo gliniastym. Są to gleby wrażliwe na susze, mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej zakwaszone. Plonowanie tych gleb uzależnione jest od rozkładu odpadów atmosferycznych i sposobu gospodarowania. Gleby klas V i VI należą do gleb przepuszczalnych piaszczystych. Gleby V klasy są to gleby utworzone z piasków słabo gliniastych podścielonych piaskiem luźnym na głębokości około 1 m, ubogie w materię organiczną posiadające słabą zdolność zatrzymywania wody. Są okresowo lub stale za suche.

1.8. Lasy

Lasy i zadrzewienia na obszarze gminy zajmują powierzchnię 3,89 tys. ha. Lesistość wynosi 18,8 % (według stanu na 1998 r.), co stawia gminę w rzędzie małolesistych. Średnia lesistość w województwie warmińsko – mazurskim wynosi 30,2 %.

1.9. Wody powierzchniowe

Wody zajmują około 2,3 % powierzchni gminy. Elementami sieci hydrograficznej na terenie gminy są zarówno wody płynące (rzeki, strugi, rowy) jak i jeziora.

Obszar gminy znajduje się w dorzeczu Łyny, w zlewni czterech jej prawych dopływów: Wadąga, Kirsny, Symsarny i Pisy. Sieć hydrograficzna jest dość gęsta. Są to jednak na ogół górne (źródłowe) odcinki cieków o małych przepływach. Dotyczy to m.in. Kirsny, której źródła znajdują się na zachód od Studzianki oraz Pisy, której obszar źródłowy położony jest na północ od Radostowa.

2. Sfera społeczna

2.1. Ludność

Liczba ludności (na dzień 31 grudnia 2006 roku według danych Urzędu Gminy) – 207 mieszkańców, w tym 43 w wieku przedprodukcyjnym (od 0-17 lat), 140 w wieku produkcyjnym (od 18-65) i 24 w wieku poprodukcyjnym (od 66 lat i powyżej).

2.2. Instytucje:

Na terenie wsi Derc działa Niepubliczna Szkoła Podstawowa, w której uczą się dzieci z Derca, Jezioran i okolicznych wsi. Brak natomiast poczty, ośrodka zdrowia. Wieś należy do Parafii św. Mikołaja w Lamkowie.

Dzieci do szkół gimnazjalnych dowożone są do oddalonych o 8 kilometrów Jezioran.

Na terenie wsi Derc nie funkcjonuje samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej. Mieszkańcy objęci są opieką zdrowotną przez następujące zakłady:

- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Medyceusz" ul. Kajki 20, 11-320 Jeziorany
- Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Frank-Med.” we Franknowie
- Punkt lekarski w Lamkowie

Na terenie gminy Jeziorany znajdują się 2 apteki, które obsługują wszystkie sołectwa i wsie na terenie gminy Jeziorany.

2.3. Działalność kulturalna i sportowa:

Na terenie wsi funkcjonuje świetlica wiejska lecz jest ona wykorzystywana co niedziele do mszy świętych. Stan jej jest niezadowalający – nie posiada ogrzewania oraz wyposażenia.

Na terenie wsi jest boisko sportowe stworzone społecznie przez mieszkańców sołectwa, lecz potrzebuje ono wyposażenia.

Brak także placu zabaw dla dzieci oraz miejsca do letnich spotkań mieszkańców, zwłaszcza podczas cyklicznych imprez: święto wsi, dożynki, Hubertus.

2.4. Bezpieczeństwo publiczne

Komisariat Policji w Jezioranach obejmuje swym zasięgiem obszar gminy Jeziorany. Przystępczość na terenie gminy Jeziorany nie odbiega w sposób znaczący od średniej dla całego powiatu olsztyńskiego.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie sołectwa działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka w Dercu dysponuje sprzętem niezbędnym do prowadzenia akcji pożarniczych pomaga im również Jednostka Straży Pożarnej w Jezioranach.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Jeziorany zwodociągowane jest w ponad 90 %. Wydajność istniejących ujęć wodnych jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych miasta.

Jeszcze w tym roku będą realizowane dalsze odcinki sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa winna być wyposażona w hydranty ppoż. Stwierdzić należy, że możliwość ujmowania wód użytkowych na terenie miasta oraz budowa nowych odcinków sieci wodociągowej nie stanowi bariery rozwojowej dla miasta.

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Na terenie gminy poza Jezioranami występuje 10 podstawowych ujęć wodnych wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odżelaznianie) oraz wodociągami grupowymi które są we władaniu gminnym.

Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca do zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Problemem podobnie jak przy każdej inwestycji infrastrukturalnej jest rozproszona zabudowa gospodarstw, co znacznie zwiększa koszty doprowadzenia wody.

3.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Na terenie sołectwa Derc nie uregulowana gospodarka ściekowa. W planie są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie miasta i części Gminy Jeziorany istnieje zorganizowana gospodarka ściekowa. Główne kanały sanitarne i sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowane są praktycznie na terenie całego miasta.

Ścieki odprowadzane są grawitacyjnie oraz za pomocą przepompowni ścieków w kierunku istniejącej oczyszczalni ścieków w północnej części miasta.

Obecnie eksploatowana oczyszczalnia ścieków biologiczno-mechaniczna o przepustowości 400 m³/dobę, w chwili obecnej wykorzystywana jest przepustowości 340,0 m³/dobę. Docelowo planuje się rozbudowę oczyszczalni do przepustowości 1000 m³/dobę. Oczyszczalnia z punktem zlewnym ścieków sanitarnych dla miasta i gminy.

W miejscowości Jeziorany są obecnie realizowane dalsze odcinki sieci kanalizacji sanitarnej oraz wymieniane na nowe niektóre odcinki sieci. Przepustowość i stan techniczny istniejących kolektorów sanitarnych jest wystarczająca do przejęcia większości ścieków z miasta.

Ścieki z północnej części miasta (z niewielkiej części budynków) odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych skąd są wywożone samochodami asenizacyjnymi do punktu zlewnego do miejskiej oczyszczalni ścieków.

3.3. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy brak obecnie urządzonego składowiska odpadów stałych. Odpady są wywożone do sąsiedniej gminy Bisztynek. Wszyscy mieszkańcy sołectwa mają podpisane umowy na wywóz nieczystości stałych z firmą prywatną prowadzącą działalność w tym zakresie.

3.4. Energetyka

W Gminie Jeziorany wszystkie gospodarstwa domowe korzystają z energii elektrycznej. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną sołectwo obsługuje Koncern Energetyczny Energa S.A.

3.5. Telekomunikacja

W Gminie Jeziorany działa jedna placówka pocztowo – telekomunikacyjna, która obsługuje wszystkie wsie i sołectwa na terenie gminy. Brak jest jednak internetu.

3.6. Komunikacja

Drogi

Teren gminy Jeziorany obsługują drogi zaliczane do kategorii dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Ogólny stan dróg znajdujących się na terenie Sołectwa Derc jest niezadowalający. Ich stan jakości w przeważającej części odbiega od warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne, w zakresie bezpieczeństwa użytkowania (szerokości jezdni, pobocza, brak chodników, odwodnienia itp. itd.)

Kolej

Sołectwo Derc jak i cała Gmina Jeziorany pozbawiona jest bezpośredniej komunikacji kolejowej.

Przez teren gminy Jeziorany przebiega linia kolejowa nr 224 Czerwonka – Sągnity. Jest to linia znaczenia lokalnego, drugorzędna, jednotorowa, niezelektryfikowana .

Przewozy pasażerskie na tej linii są zawieszona, natomiast przewozy towarowe z uwagi na nierentowność linii są przez kolej proponowane do zawieszenia na odcinku Czerwonka – Lidzbark Warmiński.

Autobusy

Usługi komunikacji autobusowej na terenie sołectwa i Gminy świadczone są w znaczącej mierze przez sektor prywatny, z udziałem PKS Olsztyn.

3.7. Sfera gospodarcza

Większość mieszkańców sołectwa Derc znajduje zatrudnienie w mieście. Jednym ze źródeł utrzymania mieszkańców gminy Jeziorany jest rolnictwo, w którym znalazło zatrudnienie około 40% ludności zawodowo czynnej. Jednak mała opłacalność produkcji rolnej sprawia, iż nie jest to jedyne źródło utrzymania ludności posiadającej gospodarstwa rolne. Bliskość miasta Olsztyna natomiast powoduje, iż mieszkańcy gminy korzystają z rynku pracy poza granicami administracyjnymi własnego obszaru.

Oprócz rolnictwa mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w pozarolniczych działach gospodarki narodowej.

3.8. Rolnictwo

Mieszkańcy Derca dostrzegają potencjał rozwoju i integrowania życia społecznego na terenie wsi.

Klasy gruntów użytkowanych przez osoby fizyczne w sołectwie Derc przedstawiają się następująco:

Klasy bonifikacyjne gruntów ornych	I	II	III a	IIIb	IVa	Ivb	V	VI	VIz	Razem
	-	-	-	2,40 00	152,0 565	141,3 144	48,8010	8,730 3	0,330 0	353,632 2

Dotychczas, pomimo trudności życiowych prowadzili oni szereg działań na rzecz poprawy warunków życia.

Wspólna praca, wsparcie samorządu lokalnego, urzędu pracy, ośrodka pomocy społecznej instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej i kształcenia zawodowego, a także promowanie dobrych praktyk działalności gospodarczej i inicjatyw społecznych na wsi z pewnością mogą poprawić jakość życia we wsi Derc.

W dalszej części opracowania przeprowadzona została analiza SWOT Sołectwa, która powstała w wyniku dyskusji prowadzonej z Radą Sołecką i przedstawicielami lokalnej społeczności. Analiza wskazuje czynniki, które są przestrzegane przez mieszkańców sołectwa jako wpływające negatywnie i hamujące rozwój wsi, a także te w których upatruje się walorów i dalszych kierunków rozwoju Sołectwa.

III. Analiza SWOT Wsi i Sołectwa Derc

1. Silne strony

- zwodociągowany cały teren sołectwa
- wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów
- korzystne warunki glebowe dla produkcji rolnej
- bliska odległość do Jezioran
- istniejąca baza oświatowa i sportowa w Jezioranach
- czyste powietrze
- sieć telefonów stacjonarnych
- brak uciążliwego przemysłu

2. Słabe strony

- słaba oferta usług turystycznych, niewykorzystane zasoby turystyczno-rekreacyjne
- niedostatek ofert na zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży
- niski stan zasobności gospodarstw domowych
- zła jakość techniczna i niewystarczająca ilość obiektów kulturalnych
- brak chodników
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców
- brak przemysłu i rynku pracy
- brak miejsc pracy
- słaba jakość dróg wiejskich
- wysoka stopa bezrobocia
- brak łączny internetowych
- brak kanalizacji
- brak internetu

3. Szanse

- dokształcania mieszkańców – szkolenia i kursy
- rozwój edukacji ekologicznej oraz rozwój agroturystyki
- rozbudzanie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy
- rozbudzenie więzi społecznych od najmłodszych lat
- wykorzystanie inwestorów zewnętrznych inwestujących w turystykę
- moda na turystykę wiejską i aktywną (rowerową, konną, narty biegowe i śladowe)
- fundusze pomocowe UE

4. Zagrożenia

- utrzymujące się bezrobocie – degradacja społeczeństwa
- brak środków finansowych
- migracja ludności do dużych miast
- bieda i apatia

IV. Wizja rozwoju sołectwa Dercu

PRIORYTET 1. – Ochrona walorów przyrodniczo - krajobrazowych i kulturowych

Cele:

1. Dbalność i renowacja kapliczek przydrożnych.
2. Organizacja festynów, kiermaszów, promujących tradycję i lokalną kulturę oraz warsztatów artystycznych i ekologicznych.

PRIORYTET 2. – Podnoszenie atrakcyjności infrastruktury społeczno – usługowej, kulturalnej i turystycznej

Cele:

1. Remont i adaptacja budynku gospodarczego znajdującego się na terenie szkolnym, a podległym ZADM na Wiejski Ośrodek Integracji, Kultury i Sportu (wyposażenie w niezbędny sprzęt i zaplecze kuchenne).
2. Budowa placu zabaw.
3. Wyposażenie istniejącego już boiska stworzonego społecznie przez mieszkańców sołectwa w ławki, piłki, siatkę do gry w siatkówkę oraz stroje piłkarskie dla chłopców reprezentujących wieś w różnego rodzaju rozgrywkach.
4. Działania na rzecz poprawy warunków zamieszkania, oferty kulturalno – rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, tworzenie infrastruktury do rozwoju turystyki:
  - Oferta rekreacyjna – trasy konne, rowerowe, trasy na narty biegówki szlak kulinarny
  - Oferta turystyczna – gospodarstwo agroturystyczne
  - Oferta „postojowa” dla przejezdnych – gastronomia.
5. Upiększanie wsi – w ramach tych działań zorganizować warsztaty artystyczne (rzeźba, wiklina, malarstwo), a dorobek pracy twórczej wzbogaci wieś, zwiększenie powierzchni zieleni we wsi. Postawić jednolite płoty (ogrodzenia)
6. Odnowa przydrożnej kapliczki i naprawa zabytkowego dzwonu z XIX wieku.
7. Wytyczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych.
8. Remont i adaptacja budynku po byłej zlewni mleka na kościółek
9. Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Dercu
10. Oczyszczenie stawu (zbiornika) i zagospodarowanie miejsca wokół

PRIORYTET 3. – Społeczeństwo informacyjne, podnoszenie poziomu edukacji i aktywności zawodowej mieszkańców, działania na rzecz zapobiegania bezrobociu

Cele:

1. Organizowanie szkoleń dla rolników, osób bezrobotnych na temat form samozatrudnienia
2. Założenie internetu

PRIORYTET 4. – Modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej

Cele:

1. Budowa i modernizacja dróg, chodników, placów, parkingów.
2. Modernizacja przystanku autobusowego PKS oraz zagospodarowanie terenu wokół przystanku.

Ogólnie miejscowość wyposażona jest dobrze w podstawową infrastrukturę. Posiada wodę i drogi główne.

Miejscowość jest zwodociągowana. W wodę zaopatrywana jest z SUW Krokowo. Sołectwo Derc nie posiada niestety kanalizacji sanitarnej. W miejscowościach tych zostaną zaproponowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Dobrze funkcjonuje gospodarka odpadami, miejscowość wyposażona jest w pojemniki o pojemności 1,1 m³ do segregacji odpadów (plastik, szkło, papier). Mieszkańcy sołectwa Derc mają podpisane umowy na wywożenie nieczystości stałych i posesje wyposażone są w pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych, które są wywożone na składowisko do Sękit k/Bisztyńka

W najbliższych latach szczególnie należy zadbać o estetykę miejscowości i modernizację bądź budowę miejsc rekreacyjnych.

Zadania planowane do wykonania w okresie od 2008 do 2016 roku

1. *Renowacja przydrożnej kapliczki i naprawa zabytkowego dzwonu z XIX wieku.*

Koszt całego zadania wyniesie około 20 000,00 zł

2. *Organizacja festynów, kiermaszów, promujących tradycję i lokalną kulturę oraz warsztatów artystycznych i ekologicznych.*

3. *Adaptacja i remont budynku gospodarczego znajdującego się na terenie szkolnym, a podległym ZADM na Wiejski Ośrodek Integracji, Kultury i Sportu. (wyposażenie w niezbędny sprzęt i zaplecze kuchenne).*

Koszt całego zadania wyniesie około 231 000,00 zł

4. *Budowa placu zabaw przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Dercu:*

- *Wytyczenie terenu;*
- *Niwelacja terenu;*
- *Urządzenie placu zabaw.*

Koszt całego zadania wyniesie około 30 000,00 zł

5. *Remont i adaptacja budynku po byłej zlewni mleka na kościółek:*

- *Modernizacja pomieszczeń na obiekt sakralny;*
- *Wymiana okien i drzwi;*
- *Naprawa dachu;*
- *Wykonanie oświetlenia;*
- *Wykonanie wentylacji;*
- *Docieplenie budynku i wykonanie elewacji;*
- *Zagospodarowaniu placu wokół budynku.*

Koszt całego zadania wyniesie około 82 000,00 zł

6. *Modernizacja przystanku autobusowego PKS oraz zagospodarowanie terenu wokół przystanku:*

- *Wykonanie specjalnego podwyższenia do wsiadania i wysiadania osób starszych i niepełnosprawnych i zatoczki*
- *Wykonanie ławeczki.*

Koszt całego zadania wyniesie około 12 000,00 zł

7. *Urządzenie zieleni (współpraca z mieszkańcami) oraz zadbanie o estetyczny wygląd posesji (wykonanie jednolitych płotów)*
Przy urządzaniu i dbaniu o zielen w sołectwie rozwiązaniem mogłaby być współpraca z Klubem Integracji Społecznej w Jezioranach:

- *Kierowanie osób długotrwale bezrobotnych do robót użytecznych i w ramach tych prac wykonują np. koszenie traw, przycinanie krzewów, koszenie rowów.*

8. *Wytyczenie trasy konnej, rowerowej, trasy na narty biegówki i szlaku kulinarnego.*

9. *Wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków.*

10. *Założenie internetu*

11. *Doposażenie boiska wiejskiego*

Koszt całego zadania wyniesie około 10 000,00 zł

12. *Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej oraz oczyszczenie zbiornika wodnego i zagospodarowanie terenu wokół.*

Koszt całego zadania wyniesie około 60 000,00 zł